

управлінську звітність, поряд з абсолютними показниками, відносних – індекси і коефіцієнти – пояснюється цілями формування та подання управлінської звітності. Для прийняття рішень менеджерам важливо, передусім, мати інформацію про відхилення від планових величин і причини даних відхилень, а також зручні для сприйняття та інформативні коефіцієнти оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності.

Висновки. Досягнення органічного взаємозв'язку функцій менеджменту з обліковим процесом можливе із застосуванням комплексно-цільового підходу, який передбачає виділення центрів відповідальності, формування набору показників та формати внутрішньої звітності. Його використання у формуванні управлінського обліку дає можливість охоплення обліковою системою всієї сукупності об'єктів управлінського впливу.

Список літератури

1. Адамов Н. Внутренняя управленческая отчетность / Н. Адамов, Г. Адамова // Региональный выпуск. – 2007. – № 30. – С. 46–51.
2. Управленческий учет / Э. А. Аткинсон [и др.]. – 3-е изд. – М. : Вильямс, 2004. – 880 с.
3. Белоусова І. Проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 5. – С. 30–34.

Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків.

© І.О. Белебега, А.П. Грінько, О.О. Кваша, 2012

УДК 657.474:331.2

С.О. Кузнецова, канд. екон. наук (*ХТЕІ КНТЕУ, Харків*)

Ю.М. Бондар (*ХТЕІ КНТЕУ, Харків*)

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ІЗ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Розглянуто стан обліку оплати праці на сільськогосподарських підприємствах та запропоновано удосконалення обліку витрат із оплати праці як елементу собівартості продукції, робіт, послуг для задоволення інформаційних потреб управління.

Рассмотрено состояние учета оплаты труда на сельскохозяйственных предприятиях и предложено усовершенствование учета расходов из оплаты труда как элемента себестоимости продукции, работ, услуг для удовлетворения информационных потребностей управления.

Being of account of payment of labour is considered in agricultural enterprises and the improvement of account of charges is offered from payment of labour as element of unit, works, services, cost for satisfaction of informative necessities of management.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У той час, коли сільське господарство займає одне з провідних місць у економіці України, проблеми, щодо забезпечення правильного бухгалтерського обліку для даної галузі, є відкритими та потребують подальшого вирішення. Особливо це стосується обліку витрат з оплати праці. Хоча ці витрати і є одним із основних елементів собівартості продукції (робіт, послуг), але не мають досконалої системи обліку, це спричинено складністю їх розподілу серед різновидів виконання сільськогосподарських робіт. Тому, потрібен новий підхід до проблеми обліку витрат із оплати праці, що передбачає дослідження сільськогосподарського виробництва, тобто слід знати та охоплювати всі виробничі процеси, що здійснюються на сільськогосподарських підприємствах, при віднесенні витрат із оплати праці, вміти їх розподіляти між напрямками діяльності підприємства, а в середині них – за культурами, групами культур, видами (групами) тварин, промисловими та іншими виробництвами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти досліджуваної проблеми знайшли відображення в працях вітчизняних учених, а саме: М.Т. Білуха, М.І. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, П.І. Гайдуцький, Н.Г. Горицька, Н.М. Грабова, М.Я. Дем'яненко, В.М. Жук, В.П. Завгородній, С.В. Івахненко, Г.Г. Кірейцев, М.Ф. Кропивко, А.М. Кузьмінський, Т.Г. Маренич, М.Ф. Огійчук, В.М. Пархоменко, Н.Л. Правдук, В.К. Савчук, П.Т. Саблук, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко, Б.Ф. Усач, Л.С. Шатковська, В.О. Шевчук, В.Д. Шквір, О.М. Шпичак та ін. Вони зробили значний внесок у теоретичне обґрунтування і практичне вирішення проблем організації оплати праці в сільському господарстві.

Мета та завдання статті. Метою даної статті є удосконалення бухгалтерського обліку витрат із оплати праці на сільськогосподарських підприємствах за допомогою запропонованих субрахунків рахунку 23 «Виробництво».

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільське господарство – одна з основних галузей економіки України. Воно забезпечує людей продуктами харчування, а промисловість – сировиною.

Сільське господарство складається з низки галузей (рослинництва, тваринництва, переробних виробництв та ін.), які виробляють різноманітну продукцію і продукцію власної переробки. Тому бухгалтерський облік повинен бути побудований таким чином, щоб витрати обліковувалися за галузями господарства, а в середині них – за культурами, групами культур, видами (групами) тварин, промисловими та іншими виробництвами [3].

У сільському господарстві, як і в кожній іншій галузі, витрати з оплати праці є одним із основних елементів собівартості продукції (робіт, послуг), тому облік заробітної платні займає одне з головних місць у системі бухгалтерського обліку.

На сьогоднішній день складність, яка виникає під час розрахунку і віднесення витрат із оплати праці на собівартість сільськогосподарської продукції (робіт, послуг), понесених у процесі виробничої діяльності, пояснює актуальність обраної теми. Оскільки працівники сільськогосподарських підприємств виконують безліч різноманітних робіт (спахують, дискують, сіють поля під окремі культури; вносять у ґрунт добрива; збирають врожай; вирощують, доглядають тваринництво; доять корів, овець та кіз; обслуговують сільськогосподарську техніку та ін.) витрати з яких необхідно відносити окремо на собівартість певного сільськогосподарського продукту.

Також, на сільськогосподарських підприємствах часто спостерігаються наступні ситуації, коли водій за один день може перевозити на закріпленому за ним автомобілі різну сільхозпродукцію. Наприклад, зранку він перевозив із току в склад озиму пшеницю, в обід – возив із поля на ток ячмінь, потім поїхав за сіном, а наприкінці робочого дня йому видали наступне завдання – забрати з поля три тюки ячмінної соломи. Такі складні ситуації найбільш потребують

уважного та раціонального віднесення витрат із оплати праці, враховуючи різновиди перевезеного сільськогосподарського продукту.

Як відомо, для обліку заробітної платні використовують бухгалтерський рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» [1], який за кредитом кореспондує з дебетом рахунків: 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво», 24 «Брак у виробництві», 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках», 39 «Витрати майбутніх періодів», 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», 65 «Розрахунки за страхуванням», 81 «Витрати на оплату праці», 85 «Інші затрати», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 99 «Надзвичайні витрати» [2].

Особливу увагу хотілося б привернути до кореспонденції: кредит рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», дебет рахунку 23 «Виробництво». Так як рахунок 23 «Виробництво», а саме його субрахунки, найбільш потребують удосконаленню обліку витрат з оплати праці в сільськогосподарському виробництві, бо за допомогою праці робітників, вирощуються безліч культур і тварин, які необхідно обліковувати на окремих бухгалтерських субрахунках.

Оскільки Міністерство фінансів України опублікувало нову редакцію Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, який вступає в силу починаючи з 10 січня 2012 року, з дня його публікації в «Офіційному віснику України» № 102 від 10 січня 2012 року, підприємства мають право самостійно обирати субрахунки в залежності від своїх потреб в управлінні, контролі, аналізі та звітності.

Тому, пропонуємо наступні субрахунки до рахунка 23 «Виробництво» для ведення обліку на сільськогосподарських підприємствах в системі управління:

1) Субрахунок 231 «Рослинництво» (рис. 1):

Виділення окремого субрахунку 231.11 «Овес яровий наступного року» обумовлено тим, що в поточному році витрати ідуть і на культуру що вирощується в поточному році, і на таку ж саме культуру, яка буде вирощена в наступному, тому пропонуємо поділяти одну культуру на культуру поточного року і на культуру наступного року.

66 "Розрахунки за виплатами працівникам"		231 "Рослинництво"	
Дт	Кт	Дт	Кт
	231.1 "Овес яровий поточного року" →		
	231.11 "Овес яровий наступного року" →		
	231.2 "Ячмінь яровий поточного року" →		
	231.22 "Ячмінь яровий наступного року" →		
	231.3 "Сонях поточного року" →		
	231.33 "Сонях наступного року" →		
	231.4 "Кукурудза на зерно поточного року" →		
	231.44 "Кукурудза на зерно наступного року" →		
	231.5 "Кукурудза на силос поточного року" →		
	231.55 "Кукурудза на силос наступного року" →		
	231.6 "Багаторічні трави на корм тварин поточного року" →		
	231.66 "Багаторічні трави на корм тварин наступного року" →		
	231.7 "Однорічні трави на сіно поточного року" →		
	231.77 "Однорічні трави на сіно наступного року" →		
	231.8 "Озима пшениця поточного року" →		
	231.88 "Озима пшениця наступного року" →		
	231.9 "Чорний пар наступного року" →		
	231.99 "Чорний пар поточного року" →		
	231.10 "Солома" →		

Рисунок 1 – Запропонована структура обліку витрат із оплати праці на сільськогосподарських підприємствах (рослинництво)

2) Субрахунок 232 «Тваринництво» (рис. 2).

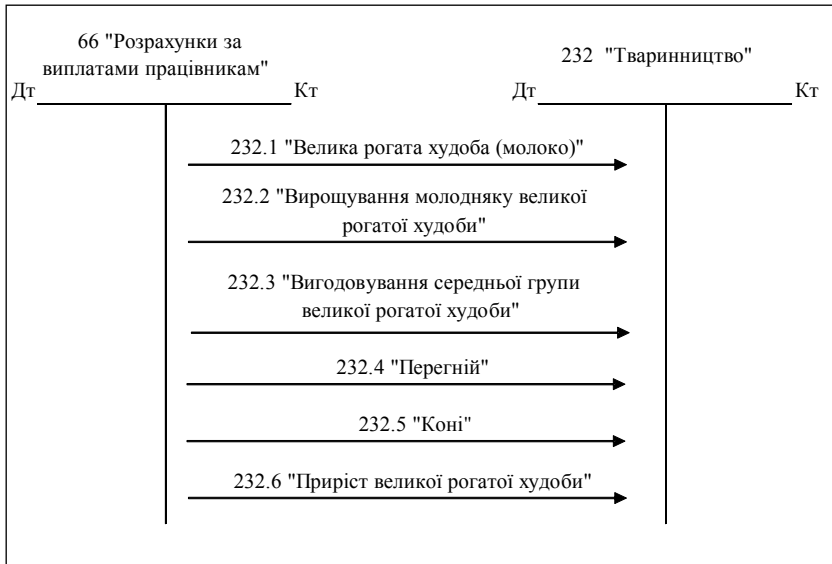

Рисунок 2 – Запропонована структура обліку витрат із оплати праці на сільськогосподарських підприємствах (тваринництво)

3) Субрахунок 233 «Переробка сільхозпродукції» (рис. 3).

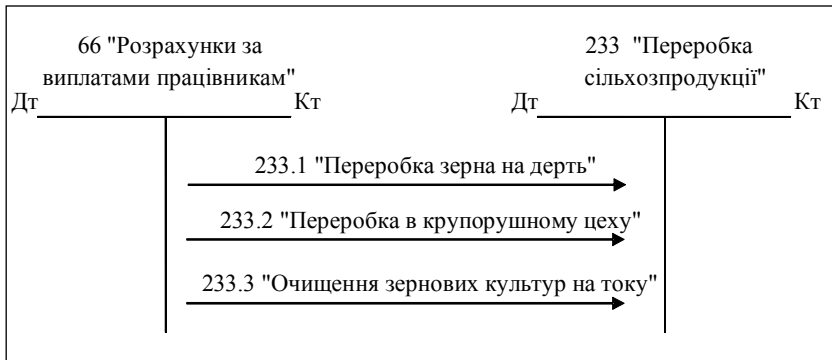

Рисунок 3 – Запропонована структура обліку витрат з оплати праці на сільськогосподарських підприємствах (переробка сільгосппродукції)

Висновки. Правильний розподіл витрат з оплати праці має важливе значення в діяльності кожного підприємства, в тому числі й сільськогосподарського, адже в першу чергу, витрати є складовою частиною виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), тому потребують чіткого контролю і правильного бухгалтерського обліку. За допомогою запропонованих субрахунків до рахунку 23 «Виробництво» в умовах комп'ютерних технологій, облік витрат із оплати праці, які були понесені на вирощування сільськогосподарських культур та розведення тваринництва, можуть бути обчислені найбільш обґрунтованим методом і кожна виготовлена сільськогосподарська продукція з початку свого виробництва і до його закінчення буде формувати точну собівартість для прийняття ефективних управлінських рішень з метою підвищення ефективності діяльності.

Список літератури

1. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, [зі змін та доп.]. – Режим доступу : <<http://zakon.rada.gov.ua>>.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 р. № 291. – Х. : Фактор, 2012. – 192 с. – (Серія «Бібліотека законодавства»).

3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.06 р. № 1315 // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. – № 4. – С. 17–32.

4. Огійчук М. Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : навч. посібник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, Л. Г. Панченко. – К. : Вища освіта, 2011. – 800 с.

Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків.

© С.О. Кузнецова, Ю.М. Бондар, 2012